

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Πόσο φίλοι οι σύμμαχοι;

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Η πίστη γεννάει πολιτισμό, η ιδεολογικοποιημένη πίστη γεννάει θάνατο.

βληματισμός αυτού του βιβλίου. Απαραίτητος είναι ο προβληματισμός, όχι οπωσδήποτε κοινές οι πεποιθήσεις.

Ίσως ο μοιραίος παράγων, που οδήγησε και στη Μικρασιατική Καταστροφή, να ήταν η αδυναμία του νεωτερικού Ελληνισμού να λειτουργήσει πολιτικά με συνείδηση, όχι εθνοφυλετικού κρατιδίου, αλλά με συνείδηση ακατάλυτης συνέχειας πολιτισμού. Μια τέτοια «συνέχεια» δεν μπορεί να προκύψει από την καλλιέργεια πεποιθήσεων, ψυχολογικού ρομαντισμού ή πολιτικής «εθνοκροφουσύνης», ο πολιτισμός σαρκώνεται πάντοτε και μόνο στη συνέχεια

της γλώσσας, της ιδιαιτερότητας των θεσμών, της ακρονίας των βιωματικών πεποιθήσεων.

Το ελλαδικό, μετά την Τουρκοκρατία, κρατίδιο το συγκρότησαν οι Βαυαροί με καιρίες κατασφαλίσεις «εξευρωπαϊσμού», δηλαδή αφελληνισμού του. Το βιβλίο των Συρίγου και Χατζηβασιλείου καταγράφει τη σκόπημη βοήθεια που πρόσφεραν στον Κεμάλ Γάλλοι και Ιταλοί (σελ. 229), σαφώς οι Μπολσεβίκοι, την ακραιφνώς ιδιοτελή στάση των Αγγλων. Απέναντι στο ενδεχόμενο να κερδίσουν οι Έλληνες την αναμέτρηση με τους Τούρκους, αναζωπυρώνταν στην Ευρώπη η ανθελληνική υστερία φόβου και απέχθειας για το ενοχλητικό «Βυζάντιο». Οι πανελλήνιοι πανηγυρισμοί για την εφήμερη απελευθέρωση της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης, οι σημαιοστολισμοί με τη γαλανόλευκη και τα δάκρυα χαράς του πλήθους, αφύπνιζαν

έναν ξέφρενο ενθουσιασμό παλιγγενεσίας στην Ελλάδα, αλλά πολλά δυσαρέσκεια στη Δύση. Ήταν πολύ ενοχλητική η νεκρανάσταση της Ρωμοσύνης.

Τώρα, που το παιχνίδι είναι οριστικά και τελεσίδικα χαμένο, μπορούμε (ακίνδυνα άραγε;) να διερωτηθούμε για τα τότε λάθη και το κόστος τους. Το βιβλίο καταφεύγει στα κοινώς παραδεκτά λάθη εμπάθειας, κοινωνικού δικαίου, κόπωσης από τους απελευθερωτικούς πολέμους μιας δεκαετίας περίπου. Αιωρούμενο μένει το κρίσιμο ερώτημα: Πόσο φίλοι μας ήταν οι τότε τάχα και σύμμαχοί μας, πόσο εγκληματικά ανυποψίαστοι ήμασταν εμείς, που πιστεύαμε ακόμα στον εμβληματικό στόχο της Ρωμοσύνης, στην Αγία-Σοφιά τάχα και συνταγριασμένη με το «cogito» και τον Πύργο του Αϊφέλ;

Να πολεμάμε με θυσία χιλιάδων παλικαριών για έναν στόχο που οι «σύμμαχοι» και «προστά-

τες» μας τον είχαν προγραμματικά αποκλείσει, ήταν εθελουφλία, ήταν τρέλα, ή απλώς η ενδημική στους Έλληνες επιπολαιότητα; Η αδοϋλωτη ελληνικότητα της Μικρασίας, αδιάπτωτη, από τον Ηράκλειτο τον Εφέσιο ως τον Ρωμανό τον Μελωδό, παγιεύτηκε στην απατηλή νεωτερική σύμβαση του «έθνους-κράτους», στην εξευτελιστική μίμηση θεσμών και «καλλιέργειας», στον νεκροφόρο «πολιτισμό» των ατομοκεντρικών «δικαιωμάτων» και των «συμμαχιών» του συμφέροντος.

Το βιβλίο των Συρίγου και Χατζηβασιλείου είναι συναρπαστικό, αλλά και πρόκληση για κριτική αναμέτρηση με τον αυτονόητο αφορισμό «ανήκομεν εις την Δύση». Σήμερα για το παιχνίδι είναι οριστικά χαμένο, ο Ελληνισμός (κράτος, κοινωνία, θεσμοί) οριστικά πειθαρχημένος στην αυτοκατάργησή του. Δεν είναι ακόμα θεωρητικά διατυπωμένη η υπο-

χρεωτική πειθάρχηση λαών και κυβερνήσεων στον απόλυτο αυταρχισμό των απαιτήσεων του ΝΑΤΟ. Ίσως κάποιοι ελάσσιοι συντηρούν στη μνήμη τις συνέπειες που είχε η τόλημ του Καραμανλή να αποσύρει την Ελλάδα από το ΝΑΤΟ μετά τη σκανδαλώδη αυθαρεσία κατάληψης της Κύπρου από τους Τούρκους. Άλλη ελάχιστη μειονότητα ασφαλώς θα θυμάται τον φρικώδη επιφύλιτο βομβαρδισμό και καταστροφές της Σερβίας, το 1999, από τη νατοϊκή αεροπορία. Η ποριτανική Δύση δεν αστειεύεται, κυρίως όταν έχει να κάνει με ετερόδοξους ομηματίες.

Το βιβλίο για τη ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ήρθε στην κατάλληλη στιγμή. Να μας θυμίσει ότι, συνειδητά ή ανεπίγνωστα, το Σχίσμα της θρησκευτικής διαφοράς συνεχίζει να γεννάει εκατέρωθεν απανθρωπία. Η πίστη γεννάει πολιτισμό, η ιδεολογικοποιημένη πίστη, στην κυριολεξία, θάνατο.